

ZJIŠŤOVÁNÍ EKONOMICKÉ AKTIVITY PŘI SČÍTÁNÍ LIDU VE SVĚTĚ

Sčítání většiny států obsahují v souladu s mezinárodními doporučeními základní ukazatele ekonomické aktivity jako jsou:

- typ současné aktivity,
- obvyklá pracovní doba,
- zaměstnání,
- postavení v zaměstnání, odvětví,
- místo pracoviště.

Další doplňující témata zařazovaly jednotlivé země do sčítání podle svých potřeb. Nejvíce údajů zjišťovaly Belgie, Kanada, Maďarsko, USA, Itálie a Portugalsko, naopak nejméně Ukrajina, Slovinsko a např. Bělorusko, které kromě zdroje příjmů žádné další informace o ekonomické aktivitě neshromažďovalo.

Nejnižší možná věková hranice pro ekonomicky aktivní populaci byla většinou stanovena na 15 let, ale např. v Monaku a USA to bylo 16 let.

Použité definice pro zaměstnanou (pracující) osobu:

- osoba, která pracuje za mzdu alespoň 1 hodinu týdně nebo v rodinném podniku bez mzdy vč. osob momentálně nemocných, na placené mateřské dovolené, vojenské službě; v úvahu se bere i příležitostná práce (Lichtenštejnsko, Švýcarsko)
- osoba, která pracovala týden před sčítáním alespoň 1 hodinu, buď za peníze nebo zdarma v rodinném podniku; vč. osob, které absentovaly v práci kvůli nemoci, dovolené atd. Osoby, které začaly pracovat nedávno, jsou považovány za pracující, naopak za nepracující ti, kteří přestali nedávno pracovat a nemají v budoucnu záměr pracovat. (Řecko)
- osoba starší 15ti let, která v rozhodný okamžik sčítání byla v placeném zaměstnání jako zaměstnanec, zaměstnavatel nebo samostatně činná osoba, včetně pracujících studentů a učňů a vč. žen na mateřské dovolené do 37 týdnů (ČR)
- osoba provozující nějakou činnost, která vydělává peníze nebo pomáhající v rodinném podniku bez platu (Polsko, Lucembursko, Kanada)
- osoba, která v týdnu předcházejícímu sčítání pracovala alespoň 1 hodinu (Estonsko, Itálie, Kyp, Maďarsko, Španělsko)
- osoba, která v minulém týdnu provozovala nějakou činnost za plat nebo zisk (Makedonie, Rusko)

Různé země používaly i různé časové kritérium pro určení ekonomické aktivity obyvatel. Buď byl rozhodným okamžikem den sčítání (ČR, Bulharsko) nebo určitý časový interval - většinou týden před sčítáním (Estonsko, Itálie, Kypr, Maďarsko, Španělsko, Řecko). Kanada a USA zjišťovaly mimo jiné i odpracovanou dobu za poslední rok.

U nezaměstnanosti se vedle nejčastěji formulované otázky „hledáte práci“ také objevuje specifikace časového intervalu, např. za poslední měsíc (Itálie, Maďarsko, Rusko, USA, VB), za poslední týden (Kanada). Nezaměstnaný je většinou definován jako osoba hledající práci, výjimkou je např. Litva, kde za nezaměstnanou je považována pouze osoba registrovaná na úřadu práce.

Vybraná doplňková témata:

- typ obvyklé aktivity (vedle současné) - Lichtenštejnsko
- podrobné údaje o službě v ozbrojených složkách (USA)

- poskytování neplacených osobních a sociálních služeb, dobrovolnické práce (např. Chorvatsko, Itálie, Lucembursko, Švýcarsko)
- délka nezaměstnanosti (Kypr, Polsko, Portugalsko, Kanada, Maďarsko, USA)
- ochota začít pracovat (Estonsko, Chorvatsko, Itálie)
- nezaměstnanost absolventů nebo těch, kteří hledají práci poprvé (Portugalsko, Řecko, Albánie, Belgie, Rakousko)
- doplňující údaje o druhém zaměstnání - postavení, úvazek apod. (Albánie, Polsko)
- samostatná otázka na zemědělství (Bulharsko, Itálie, Maďarsko, Polsko, Rusko, Srbsko a Černá Hora, Ukrajina)
- název zaměstnavatele a jeho adresa, je-li odlišná od místa pracoviště (Itálie, Lotyšsko)
- vztah rodinné závislosti (Maďarsko)
- příjem (Finsko, Kanada, Malta, USA)
- jazyk v zaměstnání (Kanada, Švýcarsko)
- délka cesty do zaměstnání - na rozdíl od většiny zemí Belgie udává cestu do práce v km, zjišťuje také „pochůzky“ (jiné aktivity) během cesty
- adresa přechodného ubytování (Rakousko, Belgie),
- přesný čas odchodu z domova (Belgie, Itálie, USA)
- dopravní prostředek (USA – kolik spolucestujících užívá současně jeden dopravní prostředek)

Kromě samotné volby témat týkajících se ekonomické aktivity ve sčítání se získávané údaje v jednotlivých zemích liší volbou a definicemi národních ukazatelů a užitím vlastní klasifikace (viz přehled Shoda s Doporučeními UNECE/Eurostatu).

Shoda s Doporučeními UNECE / Eurostatu (ukazatele ekonomické aktivity):

1. Národní ukazatele

Francie	odlišné kódování povolání
Irsko	čas odchodu z domova do zaměstnání
Švýcarsko	práce doma/v rodině, dobrovolnická práce, jazyk v zaměstnání
Estonsko	socioekonomické postavení dočasně nepřítomných/přítomných v zaměstnání a doba trvání nepřítomnosti
Maďarsko	poslední zaměstnání
Rumunsko	místo zaměstnání, délka nezaměstnanosti, důchod
Polsko	velikost zemědělské plochy využívané domácností pobírání sociální podpory a přídavků
Slovinsko	hlavní a vedlejší zdroj obživy (na osobu a soukromou domácnost) produkce potravin

2. Užití národní klasifikace

Francie	povolání, odvětví ekonomické aktivity, typ sektoru
Estonsko	hlavní zdroj obživy

3. Odlišný koncept

Belgie	Příjem - z jiných statistických zdrojů (Šetření příjmů)
Dánsko	místo pracoviště pouze v Dánsku
Francie	počet osob pracujících v lokální jednotce pouze pro zaměstnance pracující doma - jako místo pracoviště je sčítáno místo bydliště
Irsko	obvyklá pracovní doba, hodiny odpracované v posledním týdnu poskytovatelé neplacených sociálních a osobních služeb pravidelná neplacená osobní pomoc
Itálie	obvyklá pracovní doba pouze čas potřebný k přepravě do zaměstnání
Rakousko	obvyklá pracovní doba
Finsko	obvyklá pracovní doba
Estonsko	typ obvyklé aktivity (v týdnu předcházejícímu sčítání) hlavní zdroj obživy
Maďarsko	typ obvyklé aktivity (pouze u sezónní a příležitostné práce a u zemědělské aktivity)
Polsko	obvyklá pracovní doba typ obvyklé aktivity (pouze v zemědělských oblastech)
Slovinsko	místo pracoviště délka a frekvence cesty do zaměstnání

Source: LDSA questionnaires

Zdroj: **Documentation of the 2000 Round of Population and Housing Censuses in the EU, EFTA and Candidate Countries**

*Laboratory of Demographic and Social Analysis
Department of Planning and Regional Development
University of Thessaly
May 2003 by Byron Kotzamanis and col.*

Zjišťování údajů o ekonomické aktivitě ve sčítání kolem roku 2000 ve vybraných zemích		dokončení																													
Základní témata	Doplňková témata a další údaje	Albánie	Belgie	Bulharsko	ČR	Estonsko	Finsko	Chorvatsko	Itálie	Kanada	Kypr	Lichtenštejnsko	Lotyšsko	Litva	Lucembursko	Maďarsko	Malta	Polsko	Portugalsko	Rakousko	Rusko	Řecko	Slovensko	Slovinsko	Srbsko a Černá Hora	Španělsko	Švýcarsko	Turecko	Ukrajina	USA	VB
Místo pracoviště		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Zaměstnavatel - název, adresa		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Frekvence dojíždky do zaměstnání		x	x ¹⁵					x										x ¹³													
Délka cesty do zaměstnání			x ^{16,17,18}		x				x ¹⁸																						
Způsob dopravy do zaměstnání		x	x						x	x ¹⁹																					
Hlavní zdroj obživy				x						x																					
Vztah rodinné závislosti																															
<i>Příjem</i>																															

- 1) ke dni sčítání (Bulharsko)
- 2) + typ obvyklé aktivity (Lichtenštejnsko)
- 3) podrobné údaje o službě v ozbrojených složkách (USA)
- 4) + odpracovaná doba za poslední rok (Bulharsko, Kanada, USA)
- 5) + pracovali-li respondent za poslední rok (Řecko)
- 6) za měsíc (Itálie, Maďarsko, Rusko, USA, VB)
- 7) za týden (Kanada)
- 8) kdy naposledy respondent pracoval (Belgie, Kanada, Maďarsko, USA)
- 9) + důvod nezaměstnanosti
- 10) + původní povolání (Francie, VB)
- 11) včetně doplňujících údajů o druhém zaměstnání - postavení, úvazek apod. (Albánie, Makedonie, Polsko)
- 12) samostatný dotaz na zemědělství (Bulharsko, Itálie, Maďarsko, Polsko, Rusko, Srbsko a Černá Hora, Ukrajina)
- 13) pouze dobrovolný údaj (Polsko)
- 14) V případě závislosti na soukromé osobě, je s respondentem sečtena v domácnosti? (Maďarsko)
- 15) adresa přechodného ubytování (Belgie, Rakousko)
- 16) není udáno v čase, ale v km (Belgie)
- 17) aktivity během cesty - pochůzky, vyzvednutí dětí atd. (Belgie)
- 18) přesný čas odchodu z domova (Belgie, Itálie, USA)
- 19) je-li prostředků více, pro nejdelší úsek cesty (Kanada, Rakousko)
- 20) kolik spouštěcích jezdi v jednom prostředku (USA)